

Arkivnr: 2015/1090-106

Saksbehandlar: Tor Ivar Sagen Sandvik, Stig Aasland

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda		30.11.2015
Opplærings- og helseutvalet		03.12.2015
Fylkesutvalet		03.12.2015
Fylkestinget		08.12.2015

Tilstandsrapport vidaregåande opplæring 2014/15

Samandrag

Etter opplæringslova § 13-10 pliktar alle kommunar og fylkeskommunar å utarbeide ein årleg rapport om tilstanden i opplæringa, knytt til læringsresultat, fråfall og læringsmiljø. Rapporten skal drøftast av skuleeigar, som i Hordaland fylkeskommune er Fylkestinget.

Forslag til innstilling

Fylkestinget tek *Tilstandsrapport vidaregåande opplæring 2014/15 for Hordaland fylkeskommune* til orientering.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg

1. Tilstandsrapport vidaregåande opplæring 2014/15

Fylkesrådmannen, 20.10.2015

Etter opplæringslova § 13-10 pliktar alle kommunar og fylkeskommunar å utarbeide ein årleg rapport om tilstanden i opplæringa, knytt til læringsresultat, fråfall og læringsmiljø. Rapporten skal drøftast av skuleeigar, som i Hordaland fylkeskommune er Fylkestinget. Målet er at tilstandsrapporten skal vere eit godt grunnlag for vurdering, debatt og dialog, og gi skuleeigar eit godt grunnlag for kvalitetsutvikling.

I tillegg til å omtale læringsresultat, fråfall og læringsmiljø, er rapporten bygd ut med dei prioriterte tiltaksområda klasseleiing, vurdering for læring og bruk av IKT i læringsarbeidet, spesialpedagogisk arbeid og vidaregåande opplæring for vaksne.

Til grunn for rapporten ligg ulike datakjelder, dokumentasjon, kunnskap og faglege vurderingar frå tilsette på skulane og i opplæringsavdelinga. Dei kvantitative tala i rapporten bygger på data frå Skoleporten, SSB, Vigo og analyseverktøyet PULS.

Auka læringsutbytte og fullføring er hovudmålet for den vidaregåande opplæringa i Hordaland fylkeskommune. All pedagogisk verksemd ved skulane skal bygge opp under hovudmålet. Frå klasserom og verkstad til kontor og andre arenaer skal vi følgje opp kva elevane skal lære, vite kva dei har lært og kva ein gjer når dei ikkje lærer det som er forventa til ulike tidspunkt. Det er sett inn styrka innsats for betre gjennomføring gjennom:

- Tidleg og systematisk innsats for å identifisere elevar som står i fare for å ikkje fullføre
- Tett oppfølging og tilpassa opplæring med fokus på meistring og motivasjon

Gjennomføring over fem år

Den nasjonale satsinga Ny GIV starta i 2010, der hovudmålet var å få fleire ungdomar til å fullføre og bestå vidaregåande opplæring. Det blei i samband med prosjektet utarbeidd eit indikatorsett for å vurdere tilstand og måloppnåing i arbeidet med å auke gjennomføringa. Ein av desse var *gjennomføring*, som viser prosentdel ungdomar som fullfører og består opplæringa innan fem år etter at dei begynte i vidaregåande opplæring.

For kullet som starta på Vg1 første gong i 2009, er det totalt 69,5 % av elevane i dei offentlege vidaregåande skulane i Hordaland som har fullført med vitnemål eller fag-/sveinebrev i løpet av fem år. Dette utgjer ein auke på 0,6 prosentpoeng frå 2008-kullet.

Prosentdel som fullfører og består er høgare blant elevar som går studieførebuande utdanningsprogram enn blant elevar som går yrkesfaglege utdanningsprogram. Skoleporten sine tal viser høvesvis 79,1 % og 60,5 %. Det samla snittet for dei studieførebuande utdanningsprogramma (Studiespesialisering, Idrettsfag og Musikk, dans og drama) er likevel ikkje heilt rett, då elevar i planlagde løp mot grunnkompetanse blir rekna med i talet for studieførebuande utdanningsprogram. Desse blir registrerte som sluttarar. Dei reelle fullføringstala for studiespesialisering er 85,5 %, Idrettsfag 91,8 % og Musikk, dans og drama 88,7 %. Prosentdel sluttarar er høvesvis 4,5 %, 1,8 % og 4 %.

Som tidlegare år ser vi at Hordaland framleis har ein større del elevar på yrkesfag som fullfører og består enn nasjonalt snitt, med ein differanse på tre prosentpoeng. Samtidig er det 20,3 % av yrkesfagelevane som sluttar, og over 10 % som framleis er i vidaregåande opplæring, fem år etter at dei starta på Vg1. Nærare 9 % av elevane manglar eitt eller fleire fag, eller har ikkje greidd fag- eller sveineprøva.

Av alle Hordalandselevane som starta på Vg1 første gong i 2009, har 15,6 % av dei slutta i løpet av femårsperioden, samanlikna med 16,4 % nasjonalt. Her er det store skilnader frå utdanningsprogram til utdanningsprogram. Jamført med prosentdel elevar som fullfører og består, er det inga overrasking at det er fleire elevar som sluttar på yrkesfag enn det er på studieførebuande. Idrettsfag er det utdanningsprogrammet som har færrest sluttarar.

Når ein ser på kva type kompetanse elevane som starta på eit yrkesfagleg løp i 2009 enda med fem år seinare, er det også store skilnader mellom utdanningsprogramma. Generelt er det elevar i fag med lang fagleg tradisjon som fullfører med fag- eller sveinebrev. Samla sett på yrkesfag var det 30,4 % av elevane som fullførte med fagbrev i løpet av fem år, og 29,5 % med studiekompetanse. Av dei elevane som ikkje oppnådde studiekompetanse eller fag-/sveinebrev, er rundt 20 % registrerte som slutta, om lag 10 % er framleis i opplæring, og 9 % har fullført, men manglar eitt eller fleire fag.

Overgangen frå Vg2 til lære på yrkesfaglege utdanningsprogram er ein av dei mest kritiske overgangane med tanke på auka gjennomføring i vidaregåande opplæring. Tilgangen til læreplasser påverkar overgangen i stor grad, noko som varierer frå fylke til fylke. Tal frå 2013 viser at 35,9 % av elevane i yrkesfag gjekk over i lære etter Vg2 i Hordaland. Nasjonalt er prosentdelen 32,9. 82,6 % av lærlingane har fullført med fagbrev fem år etter at dei starta lærlingtida. 11,9 % har slutta, og 4,8 % oppnådde ikkje fagbrev. 0,7 % er framleis i lære.

Resultat for skuleåret 2014/15

Når vi ønskjer å sjå på resultat for skuleåret 2014/15, og ikkje over ein femårsperiode, nyttar vi lokale tal.

Som ved gjennomføring over fem år ser vi skilnader mellom utdanningsprogram på kor mange elevar som fullfører og består alle sine fag i løpet av eitt skuleår. Årsakene til skilnadene mellom yrkesfaglege og studieførebuande utdanningsprogram når det gjeld gjennomføring og sluttprosent, er komplekse, men kva grunnskolepoeng elevane har er ein viktig forklaringsfaktor.

Dess fleire poeng elevane kjem inn med, dess mindre blir avstanden mellom utdanningsprogramma. Elevar med mellom 45 og 50 karakterpoeng frå ungdomsskulen fullfører og består i omtrent same grad, uavhengig av kva utdanningsprogram dei går på.

Fråvær og sluttarar

Gjennomføring av eit opplæringsløp føreset at elevane er til stades i undervisninga, og vi ser ein klar samanheng mellom fråvær og ikkje vurdert (IV) i fag og sluttarar. Det er derfor viktig å ta tak i fråvær på eit tidleg tidspunkt. Dagfråværet i Hordaland er stabilt over tid, men timefråværet har gått ned om lag 2 timar skuleåret 2014/15, og det må sjåast som ei positiv utvikling etter at det har lege stabilt over fleire år.

I skuleåret 2014/15 var det over eitt prosentpoeng reduksjon i sluttarar jamført med året før. Tal registrerte sluttarar skuleåret 2013/14 var 961, medan talet for 2014/15 var 732.

Det er flest elevar som sluttar i Vg1, og dei fleste av desse er i gruppa «stort fråvær». Det er noko fleire jenter enn gutar som sluttar på Vg1, medan det er flest gutar som sluttar på Vg2. På Vg3 har dette jamna seg ut, og det er like mange gutar som jenter som sluttar. Dei vidaregåande skulane rapporterer at det er mange elevar som sluttar etter første halvårsvurdering fordi dei ikkje har fått karakter i faga, som oftast på grunn av stort fråvær.

Av dei ulike utdanningsprogramma er det i *Design og handverk*, *Restaurant- og matfag* og *Helse- og oppvekstfag* at det er flest sluttarar skuleåret 2014/15. *Idrettsfag* ligg lågast, med berre 0,7 % sluttarar dette skuleåret, etterfølgt av *Studiespesialisering* med 2,1 %.

Berre elevar som sluttar etter 1. oktober, blir talde med i statistikken over sluttarar. I 2014/15 slutta monaleg fleire elevar før denne datoen enn i 2013/14. Mange hadde sluttårsaka «Anna fråfallsårsak/ikkje oppgitt». Det kan vere ei av årsakene til reduksjon i tal på sluttarar.

Oppfølgingstenesta (OT) skal ha oversikt over alle ungdomane i målgruppa, tilby dei rettleiing og syte for at dei får tilbod om opplæring, arbeid eller andre kompetansefremjande aktivitetar. Tal frå Utdanningsdirektoratet per februar 2015 viser at 33 % av ungdomane tilmeldt OT er kome i aktivitet, medan 29 % er under oppfølging og rettleiing. 14 % er ukjende, som vil seie at OT ikkje har etablert kontakt med ungdomane og ikkje veit kva dei gjer. 24 % er avklart av OT, og er på rapporteringstidspunktet i ein

situasjon der opplæring og arbeid ikkje er aktuelt. Frå 2014 til 2015 har del ukjende ungdomar i oppfølgingstenesta gått ned frå 21 % til 14 %. Del ungdomar som har kome i aktivitet, har halde seg stabil i same periode.

Elevane sitt læringsmiljø er avgjerande for læring og inngår som ein del av kvalitetsvurderinga i opplæringa, der Elevundersøkinga er den viktigaste kjelda til informasjon om elevane sine opplevingar av eige læringsmiljø.

Førekomsten av elevar som opplever å bli mobba, var stabil i perioden 2007 til 2012, men med ein reduksjon i 2013. Gjennom Elevundersøkinga ser vi at i Hordaland rapporterer at nokre fleire elevar blir mobba i 2014 enn i 2013, ei utvikling frå 2,35 % (266 elevar) i 2013 til 2,66 % (273 elevar) i 2014. Lærlingundersøkinga for Hordaland viser at 3,4 % av lærlingane (41 lærlingar) opplever mobbing. Resultata i Hordaland skil seg ikkje ut frå nasjonalt resultat.

Som i fjor og som tidlegare forskning kring mobbing viser, finn vi også her at elevane i for liten grad informerer tilsette i skulen om problema.

Det er stadfesta gjennom omfattande forskning at innsatsen mot mobbing må vere vedvarande og forankra i heile skulesamfunnet om innsatsen skal ha effekt. Kombinert med aktiv oppfølging av rutinar og handlingsplikt nedfelt i opplæringslova, har skuleeigar og skulane godt grunnlag for å arbeide førebyggjande og framtidsretta og følgje opp situasjonen på den enkelte skule.

Saksprotokoll i fylkesutvalet - 29.01.2016

Innstillinga vart samrøystes vedteken som innstilling til fylkestinget.

Innstilling til fylkestinget

Fylkestinget tek *Tilstandsrapport vidaregåande opplæring 2014/15 for Hordaland fylkeskommune* til orientering med slik merknad:

Ved seinare tilstandsrapportar ynskjer fylkestinget at skulehelsetenesta vert kommentert som ein eigen del i tilstandsrapporten.